

Українська держава понад усе!

Видання Історичного клубу "Холодний Яр"

2021 рік

Травень

Число 5 (423)

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

3 історії беремо вогонь, не попіл

Передплатний індекс 33545

25-ТІ ВШАНУВАННЯ ГЕРОІВ ХОЛОДНОГО ЯРУ. ВЕЛИКДЕНЬ У ХОЛОДНОМУ ЯРУ

1 – 3 ТРАВНЯ 2021 Р.

Шановні козаки, дорогі козаки! Запрошуємо вас на 25-ті вшанування героїв Холодного Яру. Розпочнемо їх 1 травня 2021 р. о 13.00 на хуторі Буда урочистим відкриттям скульптурного пленеру (Чигиринський р-н Черкаської обл.; керівник Дмитро Бур'ян). Скульптори з Києва, Львова, Черкас, Запоріжжя і Вінниччини працюватимуть на хуторі Буда з 25 квітня. 1 травня вони подарують свої роботи Холодному Яру.

Скульптор з Вінниччини Микола Крижанівський представить проект меморіального комплексу "Гайдамаки", який у травні 2021 р. буде відкрито в с. Гонтиві Чернівецького району Вінницької області – у селі, де поляки закатували Івана Гонту.

15.00 – вшануємо могили Головного отамана Холодного Яру Василя Чучупака та братську могилу в с. Мельниках. Співатимуть кобзарі Тарас Силенко і Василь Лютий.

16.00 – покладання квітів до пам'ятників холодноярцям, Юрієві Горлісу-Горському в центрі с. Мельників.

17.00 – покладання квітів до меморіалу на місці останнього бою Василя Чучупака.

18.00 – покладання квітів до пам'ятника гайдамацькому ватажкові XVIII ст. Гнатові Голому (його у 2016 р. створив геніальний український скульптор Микола Теліженко). Співатимуть кобзарі Тарас Силенко і Василь Лютий.

2 травня 2021 р.

7.00 – хутір Буда. Служба Божа у храмі Св. Петра Багатостраждального (Калнишевського) Православної церкви України та освячення великоднього кошика (здійснить панотець Василь Циріль). Подячний молебень Історичному клубові "Холодний Яр" за 25-літню працю в Холодному Яру (о. Василь, храм Св. Петра Калнишевського, ПЦУ).

11.00 – 19.00 – хутір Буда. Літературно-музична сцена Історичного клубу "Холодний Яр" (відповідальний Василь КОВТУН, 067-441-58-03, kovas@ukr.net). Виступи кобзарів Тараса СИЛЕНКА, Василя ЛЮТОГО, лідера гурту "Тінь Сонця" Сергія ВАСИЛЮКА, лідера гурту "Друже Музико" Максима ТРУБНІКОВА, співака Володимира ГОНСЬКОГО та музиканта Сергія ШМАТКА.

11.00 – 19.00 – хутір Буда. Книжковий ярмарок та ярмарок народних майстрів (відповідальна Леся ОСТРОВСЬКА, 067-442-79-64, Dukujhytir2017@gmail.com).

12.00 – с. Розумівка Олександрівського р-ну Кіровоградської області. Вшанування братської могили отамана Чорного Ворона (Миколи Скляра) та його козацтва в урочищі Чорний Ворон.

13.30 – 15.00 – с. Соснівка Олександрівського р-ну. Покладання квітів до меморіалу жертвам більшовицького терору в с. Соснівці Олександрівського р-н (створеного Дмитром Бур'яном) та до пам'ятника

отаманові Пилипу Хмарі та його козацтву (в с. Цвітінному Олександрівського р-ну, зустріч із племінником отамана Юрком Хмарою та дідом Карбалою).

16.30 – Чорноліска Знамянського р-ну. Покладання квітів на могили дружини і сина отамана Миколи Кібія-Бондаренка. Екскурсія до 300-літньої гайдамацької криниці.

17.30 – Гайдамацька Січ, с. Цибулеве Знамянського р-ну, садиба Володимира Вознюка. Поминальний обід.

23.00, хутір Буда. Концерт "Опівночі біля дуба Максима Залізняка".

3 травня 2021 р.
10.00 – Холодноярське плато. Пам'ятний знак воякам 93-ї ОмБр "Холодний Яр" (напроти Мотриного монастиря). Панахида за загиблими захисниками Батьківщину (проведе о. Василь Циріль).

12.00 – хутір Буда. Літературна сцена Історичного клубу "Холодний Яр" (відповідальний Василь КОВТУН, 067-441-58-03, kovas@ukr.net). Виступи кобзарів Тараса СИЛЕНКА, Василя ЛЮТОГО, лідера гурту "Тінь Сонця" Сергія ВАСИЛЮКА, лідера гурту "Друже Музико" Максима ТРУБНІКОВА, співака Володимира ГОНСЬКОГО та музиканта Сергія ШМАТКА. Презентація нових книжок Романа КОВАЛЯ,

Юрія ЮЗИЧА, Євгена БУКЕТА, Василя КОВТУНА та інших авторів. Представлення видавництва Марка МЕЛЬНИКА. Фольклорист Валерій ГЛАДУНЕЦЬ. Майстер клас традиційних українських танців.

Шановні друзі, просимо здійснити пожертву на проведення вшанування героїв Холодного Яру. Ось реквізити заступниці голови оргкомітету Лесі Петрівни Островської: Ощадбанк, 5167 8031 0967 9659.

До зустрічі в Холодному Яру!
З повагою Роман КОВАЛЬ, голова оргкомітету, 067-726-30-36, 066-211-41-85, kovalroman1@gmail.com

Богдан ЛЕГОНЯК, заступник голови оргкомітету, 095-069-07-74, 096-439-77-42, 047-30-95-33-1 (Медведівський історичний музей), fhodolnyyar@ukr.net

Богдан ЛЕГОНЯК, заступник голови оргкомітету, 095-069-07-74, 096-439-77-42, 047-30-95-33-1 (Медведівський історичний музей), fhodolnyyar@ukr.net

Організатори:
#ІсторичнийКлубХолоднийЯр
Музейно-етнографічний комплекс "Дикий хутір"

ПАРТНЕРИ: ГО "Туристичний рух Чигиринщини", Національний заповідник "Чигирин", газети "Незборима нація", "Українська культура", "Вечірні Черкаси", "Прочерк-інфо".

ПЛЕНЕР "ХОЛОДНИЙ ЯР-2021"

Мета скульптурного пленеру в Холодному Яру – зробити це чудове місце ще кращим. Наповнити новою енергією і творчістю. Зробити його ще цікавішим для відвідувачів. Ідеї маємо реалізувати у граніті. Бажання виготовити роботи, які увійдуть в історію, хвилюватимуть увагу людей ще довгі роки, стануть бажаним об'єктом для фотографування, цікавості дітей і дорослих.

Наша мета – достойні скульптури, потужні за формою та змістом, що прозвучать на всеукраїнському рівні, зацікавлять шанувальників та колекціонерів. Справді, хороша команда береється до роботи. Митці

зі Львова, Києва, Запоріжжя, Вінниччини та Черкас. Знані імена та молодше покоління художників. Реалізація наших ідей потребує меценатської та інформаційної підтримки. Зробіть свій внесок у розбудову Холодного Яру.

Дмитро БУР'ЯН, скульптор, Історичний клуб "Холодний Яр"
Від редакції. Якщо є можливість допомогти у проведенні скульптурного пленеру, надсилайте кошти координаторові пленеру Дмитру Бур'яну на його картку у Приватбанку 4149 6090 0225 1470, Бур'ян Дмитро Олексійович.

КОСТЬ БЛАКИТНИЙ

9 травня виповнюється 100 років від дня загибелі отамана Степової дивізії.

На початку 1920-х рр. революціонери Півдня України провели величезну роботу – створили потужну підпільну мережу. Плани українських підпільників, як свідчить ворог, були "грандіозними". Чекістів вразила "широта размаху задуманного".

5-й з'їзд советів Катеринославської губернії, враховуючи нетривке становище окупаційної влади, 8 березня 1920 р. оголосив "фронт боротьби на внутрішньому кулацько-бандитському фронті фронтом такої ж державної важливості, як і бувший белогвардейський". У зв'язку з цією постановою губернський виконком оголосив на час кампанії "по боротьбі з бандитизмом" "всю територію Катеринославської губернії на положенні фронту со всіма втекаючими послідовностями".

Показово, що Москва поклати керівництво "борьбой с бандитизмом на Україні" на Раду оборони, конкретно – на командувача червоних військ в Україні Михайла Фрунзе. Як бачимо, втриматися в Україні окупаційна влада могла лише силою армій і фронтів. А росіяни твердять, що їх, завоювників, українці-наддніпрянці зустрічали з хлібом-сіллю.

Повстання мало розпочатися в Єлисаветграді під час першотравневої демонстрації 1921 року, керувати якою мав генерал-хорунжий Андрій Гулий-Гуленко. Але ці плани перекреслив отаман Андрій Рибалко-Зірка. Його кари гідна необережність призвела до розкриття підпільної організації і, як наслідок, до численних людських жертв. Відтак дату повстання було перенесено на 1 червня.

Внаслідок злочинної балакучості отамана Зірки, а потім і зради були знищені сотні українських патріотів, зокрема й доктор Гелет та холодноярський отаман Юхим Ільченко, на той час командувач військ Верхньодніпровського повіту і частини Криворізького. Тільки 7 вересня 1921 року в Жандармській балці з вини Андрія Зірки Катеринославською ЧК було розстріляно 51 повстанця. Серед інших розстріляли і зрадника Івана Зірку-Рибалку. Він був 52-м...

Сестри Віра та Паша Бабенко, за словами очевидців, на розстріл ішли, співаючи "Ще не вмерла України"...

Через зраду Зірки було розкрито і Центральний український повстанський комітет у Києві, все керівництво якого заарештували. "Так було ліквідовано, – писали чекісти, – спробу пеллорівців організувати грандіозне повстання на Україні, причому велику роль у цій ліквідації відіграла Катеринославська губЧК".

Перенесення дати повстання на 1 червня мало фатальне значення і для Степового-Блакитного... Зрадник видав місце перебування отамана. Будинок, у якому перебували Кость Блакитний та отаман Лютий (Ялисей Черевик), було оточено. Але товариші з боєм таки прорвалися. Та назустріч їм біг червоноармієць. Прицілюючись, він пальнув із рушниці...

Чекісти намагалися врятувати життя Костеві, щоб потім допитати його, надали йому першу медичну допомогу, аби зупинити кровотечу. Але зусилля виявилися марними. "...І он умер, – писали чекісти, – проізнеся слова: «Вмираю за рідну Україну»". А Лютому таки пощастило втекти в гори.

Убивство Костя відбулося на очах у його молодшого брата Федора, який пізніше описав героїчну епопею Степової дивізії у книжці "В Херсонських степах". Федір, щоправда, стверджував, що, потрапивши в оточення, Кость застрелився. Останніми його словами були: "Як буде Україна вільною, передайте привіт!"

За кілька днів перед смертю Кость казав братові: "Вмирати зовсім не страшно, коли знаєш за що. Смерть не така страшна, як хтось думає. Але померти ні за ципову душу – дуже страшно... За таку смерть нащадки проклянуть... Я тільки раз поклявся перед нашим жовто-блакитним прапором вмерти за нього. Вмерти за нашу священну національну ідею збираюся тільки один раз. Такої смерті й шукаю вже три роки, і я її колись знайду".

Кость Блакитний знайшов те, чого шукав: він загинув у бою за Україну.

Візьмо на себе відповідальність і передам Україні привіт від її незабутнього сина – Костя Степового-Блакитного. Україно, чуєш?!

Роман КОВАЛЬ
С. Адамович. "Кость Блакитний"

9 ТРАВНЯ – ДЕНЬ МАТЕРІ

9 травня – День матері, матері української, а значить, козацької. Широ вітаємо всіх матерів, які подарували Україні своє дитя, своїх дітей.

Бажаємо матерям та їхнім діточкам щасливої долі в Самостійній Україні!

Редакція газети
"НЕЗБОРИМА НАЦІЯ"

Цитата дня

Убили мільйони українців, а потім перемогли німців. Що ж нам святкувати 9 травня?

Роман КОВАЛЬ

КНИЖКОВА КРАМНИЦЯ "ОТАМАНІЯ"

Книги Історичного клубу "Холодний Яр" можна придбати через крамницю "Отаманія".

Ось тут: <http://otamania.in.ua>

Сердечно дякуємо за підтримку газети "Незборима нація"!

Віктор ДРУЗЬ (с. Зорине, Сумщина) – 260 грн.
Ігор СМЕТАНСЬКИЙ (Калуш) – 300 грн.

"Незборима нація" – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України

3 травня 1924 р. пішов із життя Микола Міхновський. Наприкінці травня побачить світ книга Романа Ковалю і Юрія Юзича "Микола Міхновський". У ній буде 944 сторінки. Вміщено в ній і посмертну згадку Ананія Волинця. Ось коротка біографія автора спогаду: отаман Вільного козацтва Гайсинуци, Окремого гайсінського куреня ім. отамана Симона Петлюри і 61-го Окремого гайсінського пішого дивізіону полку 19-ї дивізії Армії УНР, Головний отаман Селянської повстанської армії (05.1919, до 10000 селян і козаків), командир Гайсінсько-Брацлавської бригади, 13-го Гайсінського пішого полку Київської групи Армії УНР, підполковник Армії УНР, відповідальний секретар та редактор газети "Дзвін", поет, член Української народної партії (відроджені на еміграції Володимиром Оскільком і Ананієм Волинцем), лицар Хреста Симона Петлюри (посмертно). Загинув 14 травня 1941 р. від московської кулі. Отже, 14 травня 2021 р. виповнюється 80 р. від його загибелі. На пам'ять про цих визначних діячів публікуємо згадку А. Волинця про Миколу Міхновського, свого вчителя.

Історичний шлях нашого народу колючий, тернистий... Пролито море крові, потрачено мільйони зусиль, загублено незлічимо скарби в змаганні пробудити маси з летаргії і порвати (спонукати. – Ред.) їх до великої праці – відбудови своєї держави. Москва добре нас приспала... Москва чужою нас стерегла... Москва зрадливою своєю рукою так нас уярмила, так обезкровила тіло, висушила мозок, викривила душу, затроїла (отруїла. – Ред.) її ядом інтернаціоналізму, "малоросейщиною" і "всеросейщиною", – що народ став свого власного імені ляскати... Вона ж загарбала нашу церкву й її обезличила, задушила школу, замкнула уста (указ 30.V.1876 р.), розрила мого, висушила ріки і в душу "гадок напустила"... А все то для того, щоб народ наш у неволі тримати, щоб багатствами України своїх дітей надляти, а українськими руками для них землі здобувати... Для того, щоб українську націю обернути в етнографічну, аморфну масу, податну для найдиких експериментів "аракчеївщини" і "распутинщини"...

Ще студентом кипуча і світла натура М. Міхновського не могла миритись з тою "хуторянщиною",

Видавництво Марка Мельника випустило у світ книгу Романа Ковалю "Жінки у визвольній війні. Історія, біографія, спогади. 1917 – 1930". Це перша спроба зібрати й систематизувати нариси і спомини про славі імена наших козачок та сестер милосердя, які вміли і воювати, і гоїти рани. Автор представив добу українсько-російської війни в 1917 – 1920-х рр. крізь призму долі героїчних козачок, які могли й чоловіків підняти в атаку. Автор також розповідає про легендарних підпільниць, медиків, письменниць і діячок культури. У

МИКОЛА МІХНОВСЬКИЙ

національним самозакопуванням, безкритичним підпорядкуванням московській політичній і культурній гегемонії, і він рішуче виступає проти загальної психози, кидая гасло "Україна для українців" і, гуртуючи коло себе "Братство Тарасівців" для боротьби з найтяжчим і віковичним ворогом України – Московщиною.

Треба мати сміливість Цезаря, мужність Олександра Великого, любов Алквіяда і саможертву Леоніда Спартанського, щоб виступити зі жменькою Тарасівців на боротьбу з таким колом, як бувша Росія! Шість молодих ескальтованих юнаків-студентів на чолі з М. Міхновським кидують московським царям визов, підіймають бойовий прапор з вогненним і страшним – для своїх і чужих гаслом Самостійна Україна!.. Це було те "слово", про яке говорив духовий Батько Тарасівців Великий Кобзар Т. Шевченко. Слово Кобзаря говорило до серця рабів, а слово Міхновського промовляло до їх розуму й волі.

Яке ж воно страшне було слово Міхновського для його сучасників! Налякана розгромом Кирило-Методієвського братства і засланням Т. Шевченка українська інтелігенція уважала божевільям програм Міхновського, відмахувалась від "самостійників" руками й ногами, відрікалась їх, як колись апостол Петро відурвав Христа.

Дивним і незрозумілим для них було недовір'я Міхновського до московської соціалістично-революційної демократії, його сепаратизм і явна ворожнеча до "сестричній" культури московської... Однак М. Міхновський не відходить від політичної роботи. Працюючи в Харкові як адвокат, він згуртовує коло себе молодь і закладає поважну політичну організацію "Революційну Українську Партію", для неї і пише програм під заголовком "Самостійна Україна" та видає його у 1900 р. у Львові (Е. Косевич). В цій хвилі можна рахувати повстання українського самостійництва як політичної національної ідеології нової трудової генерації. 1900 рік є народженням нової державницької, цілком урентуваної ідеології, є переходом від українофільства до українства, до революційного націоналізму; від "обласництва" і федералізму – до самостійництва; від культурної єдності з москалями – до духового розриву і визволення від опортунізму, до одвертої і революційної боротьби. Р.У.П. викинула стяг війни московським царям, московській культурі, московській мові, московській психології в українстві, московській демократії... І це все зробив Міхновський – це його орлиний погляд заглянув далеко в майбутнє, це він своїм розумом і гарячим українським серцем відчув глибоку думу-мрію українського народу. Це він був хоругвою партії, її душею, її серцем і мозком...

М. Міхновський не знає компромісів, він і не бачить і не знає іншої форми національного відродження... Самостійна Україна – його віра, боеве гасло, його самоціль...

Це було, здається, вчора, це діялось на наших очах... Ми дуже добре це все пам'ятаємо. Здається, ще бачив перед собою його кремезну, певну себе, постать, чуеш на собі погляд його чистих, правдивих очей, чуеш його натхненне, вогненне слово... Міхновський умів заглянути в душу глибоко-глибоко... Там, серед московського диконого намулу, умів він вишукати золоту, чисту струну української душі і промовити, заграли так, що тисячі таких золотих струн починало радісно брентіти, тисячі сердець починало битись в унісон з його великим серцем, а червона українська кров починала горіти бажанням покрити широку лани рідної землі, змити ганьбу московської неволі і у власній хаті знайти ту "правду і волю", яких Україна не мала і не могла мати в чужій.

Сіра, безлична салдацька маса... большевизм, деморалізація, розклад... Здається, пропавши люде і пропала справа. А заговорив Міхновський – і чудо! В сірій масі заблало золоту пшеницю, в темній лісі розсвітили волоськи. І за хвилину – золото й волоськи уже були для цієї маси гаслом, а над цим горував той великий Каменярь, що розбудив їх до життя. Військовий клуб ім. Гетьмана Павла Полуботка... Перший всеукраїнський військовий з'їзд, потім Перший український ім. Гетьмана Богдана Хмельницького полк, за ним полк [ім. гетьмана Павла] Полуботка, далі Запорізький корпус (автор мав на увазі спробу Міхновського у січні 1919 р. нав'язати співпрацю із Запорізьким корпусом і його командиром Петро Болбочаном. – Ред.)... Скрізь Міхновський першим, скрізь видно його руку, скрізь його організаційний хист, його чиста віра, енергія і рішучість... Бачимо його самопосвяту, його відданість. Боже мій! Це ж для України – Самостійної України! Це для його укоханого Батьківщини, за яку "мало й душу положити" – це для її оборони шикуються молоді орли в лави, це українські – Самостійної України – прапори лопотять!..

Розмір газетної статті не дає можливість ширше зупинитись над освітленням життя і кипучої діяльності нашого учителя... Та й ще не час тому... Ще занадто вчорашні події близькі нам, щоб можна було давати об'єктивну їх оцінку. З поглибленням аналізу минулих невдач – невдач і бездарності "третьої" генерації – тільки четверта генерація дасть правильну оцінку діяльності Покійного і відведе йому в національному Пантеоні почесне місце...

Ми ж, його учні, можемо, однак, уже й сьогодні одверто признати, що Покійний був завеликий для своєї епохи, і своїми ділами, і своїми помилками він переріс її на ціле покоління!..

Не маючи змоги склонити своєї голови над дорогим прахом Учителя, складаємо жмут цих рефлексій замість вінка на дорогу могилу...

Ананій ВОЛИНЕЦЬ
На світліні – Ананій Волинець.

І ВОЮВАЛИ, І ЗАГОЮВАЛИ РАНИ

книзі названо понад пів тисячі імен дівчат і жінок, які боролися за незалежність нашої Батьківщини і віддавали за неї своє життя. У багатьох випадках їхні імена не збереглися. Наприклад, український воїн на еміграції з вдячністю згадав у спогадах ту невідому, яка врятувала йому життя, але імені її він не знав. Роман Коваль пише: "Багато українців завжди пропало, а з ними і пам'ять про Визвольну боротьбу, мільйони ж українців, нажахані апокаліптичним терором, на десятиліття міцно стулили вуста. Й не передали нам той скарб знань про найкращих, який мусили передати".

Нині ми по крітах відновлюємо нашу правдиву історію. І в документах, і навіть в радянських художніх творах зазначено, що отаман Орлик (Федір Артеменко) добре поставив розвідку. За розвідниць були дівчата і жінки – добровільні його помічниця. У книзі названо імена цих героїнь – вони стали відомі завдяки чекістським документам. Хочеться сподіватися, що не всі помічниця Орлика виявили чекісти, а отже, й імена їхні залишилися невідомими.

Зв'язковими Орлика були вчителька Клавдієвської школи Віра Іванівна Браницька, Катерина Домбровська (Думбровська) із с. Феліпівки (тепер Здвижівка Бучанського району), Ганна Лучай з Бучі (її бать-

ко працював в адміністрації Південно-Західної залізниці), інтелігентна дівчина Савранська з Тарасового хутора біля с. Бабинців. Виноградова тримала зв'язок отамана Орлика зі Всеукраїнським центральним повстанським комітетом. Довіреною особою Орлика була вчителька із с. Загальців Маруся Ковриженко. Можливо, зв'язковою Орлика була й Марія Степанівна, її прізвище невідоме. Дружина лісника Пилипа Козловського возила листи Орлика в Київ і привозила відповіді. Після поранення отамана Орлика вона разом з дочкою надавала йому медичну допомогу.

Ім'я ще однієї героїні збереглося для історії завдяки гостомельському сводовіцю Олександрові Друку. Ганна Семенівна Осадча була козачкою в загоні Орлика і загинула в боротьбі. Книга "Жінки у визвольній війні" містить нарис Романа Ковалю "Гостомельська козачка Ганна Осадча".

Видання "Жінки у визвольній війні" ґрунтується на документах із ГДА СБУ, ЦДАВО України, спогадах, щоденниках та свідченнях вояків і воячок Армії УНР та учасниць повстансько-партизанського руху. Книгу видано коштом Союзу українкоамериканців. Велика їм за це подяка!

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ,
Історичний клуб "Холодний Яр"
Ірпінь

"ВІЗЬМІТЬ У РУКИ МЕЧ І БЛИСКАВКУ – ОЗДОБУ СИЛЬНИХ!"

6 травня 1920 р. закінчився легендарний Зимовий похід Армії УНР, завершився переможно – об'єднанням з українською армією, яка проклала собі шлях до столиці. Прочитайте уривок із промови письменника Уласа Самчука, яку він виголосив на ювілейному святі Зимового походу у Празі 18 грудня 1934 р., до 15-ї річниці його початку (Зимовий похід розпочався 6 грудня 1919 р.), – геніальні думки про тих, хто писав історію "триковою барвою – кров'ю кращих з найкращих".

Книга биття кожного народу пишеться не чорнилом, а кров'ю. Такий, очевидно, закон вищої волі, від котрої залежить усе, що вкладається у зміст життя...

Це сталося на наших очах. Це сталося в незабутні дні революції. Це повстали з мертвих Чорні полки, Залізні дивізії, Січові й Запорозькі корпуси. Який геній надав ім ці чудові назви? Хто рухнув їх на одчайдушну боротьбу, натхненну вірою, що тільки в огні і крові куються скрижалі заповітів визволення?

Геній народу! Його сильний невмирущий інстинкт, що наказав: встаньте! – і встали! Візьміть у руки меч і блискавку – оздобу сильних! – і взяли! Земля родила і жертвово дала на вівтар вічного огню батьківщини героїв, героїв у повному

розумінні слова, героїв, які створили Крути, написали довгу неймовірну легенду трирічного надлюдського змагу, світлим фрагментом якої є і цей, що згадуємо сьогодні, ім'я якого Зимовий похід.

П'ятнадцять років минуло з того часу (казано в грудні 1934 р. – Ред.), коли то пошматоване чисельними ворожими ордами тіло нашої національної армії вирушило в цей шалений у своїм героїзмі похід. П'ятнадцять років, які започаткували вже біг нової історії, хоч між нами є ще живі і повні сил ті особистості, що своїм духом, волею створили цю велику легенду. По степах, селах і містах широкої нашої Батьківщини ще, напевно, не стерлися сліди тих, які перші після довгих століть неволі contra spem spem пішли і перемогли. Перемогли латаргю, перемогли безпорадність паралітика. Перемогли, бо почали писати історію триковою барвою – кров'ю кращих з найкращих.

І я глибоко переконаний, що якби хто не дивився на історію наших перших визвольних намаг, але ніхто не сміє сказати, що наша армія не виявила усієї величі покладеного на неї в той час завдання. Я глибоко переконаний, що єдине військове пішло за здоровим інстинктом, природним голосом природи народу і тому створило той міт героїки, ту легенду радості волі, ту сторічку великих днів, яку ми, молоде наступне ваше покоління, завжди читаємо з поштовною гордістю.

Всі ті чисельні юнаки, які й сьогодні без слова нарікань несуть за ім'я нашої волі кари тюрми, каторги, шибениць і розстрілів, задріжте вам, горді попередники. Бо ви мали те виняткове щастя йти в лави рідного війська – хай через огонь і воду, хай через муки і страждання, але вільні між вільними, горді між гордими. Над вами не беззаконні судді вирікали присуди, а воля Того, Хто хотів зробити вас безсмертними.

Ми сьогодні побожно схилимо голови перед світлою пам'яттю тих невідомих лицарів, що жертвово дали своє повне сил життя за честь мертвих, живих і ненароджених братів своїх. Слава їх пам'яті! Слава їх вождям! Слава лицарям Залізного Хреста! Слава вічна й незмінна великій нашій Землі – Україні!

Улас САМЧУК

БОРЦЕВИ ЗА ВОЛЮ ЛЕОНТІЮ ХРИСТОВУ ВІДМОВЛЕНО В РЕАБІЛІТАЦІЇ

25 БЕРЕЗНЯ 2021 Р. НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІДМОВИЛА В РЕАБІЛІТАЦІЇ ЛЕГЕНДАРНОГО ОТАМАНА

У березні 2017 р. Полтавська обласна рада ухвалила рішення про увічнення пам'яті борців за незалежність України – учасників подій Української революції 1917 – 1921 рр. і рекомендувала Полтавській обласній адміністрації та районним радам, державним адміністраціям та громадам вжити заходи для увічнення пам'яті борців із більшовицьким режимом. Та сплило якихось чотири роки, але ані місцева влада, ані представництво президента на місцях ніяк не відреагували на рішення депутатів Полтавської обласної ради.

Не дочекався справедливості й Леонтій Христовий, який керував антибільшовицьким повстанням у 1919 – 1921 рр. на території Гадяцького і Миргородського районів.

Йому був лише 21 рік, коли він очолював повстання. Загинув у 23 роки. Московська окупаційна влада розправилася не лише з отаманом, а й з його родиною – репресували його сестер і братів, а двоюрідних братів Олексія і Миколу розстріляли. Сестер Наталку

й Оксану реабілітували в 1955 р., Олексія і Миколу – у 1990-му. А ім'я самого отамана залишається не реабілітованим ось уже 100 років.

У 2010 – 2011 рр. Ангеліна Лебедева, донька Наталки Христової та племінниця Леонтія Христового, зверталася до Полтавської прокуратури із проханням реабілітувати свого дядька. Але їй тоді відмовили. Минули роки, й онук Ангеліни Лебедевої адвокат Олександр Бусаров, нині громадянин Чехії, продовжив шляхетну справу бабусі. Він звернувся до регіональної комісії з питань реабілітації в Полтавській області. Комісія його заяву направила до Національної комісії з реабілітації.

25 березня відбулося засідання № 14 Національної комісії з реабілітації. "Варіантів було три: реабілітувати Леонтія Христового, визнати, що він не потребує реабілітації як борець за волю України, або відмовити в реабілітації, – розповідає Олександр Бусаров. – Такі рішення ухвалюють у ставленні до справжніх бандитів, убивць, зрадників Батьківщини, тих, хто співпрацював з нацистами. Я сподівався, що визнають, що він реабілітації не потребує, як борець за Українську державу, але щоб відмовити взагалі... Це ж означає визнати, що совлада вбила його правильно. Як шокований Україною та українцями".

Звертаюся з відкритим листом до Інституту національної пам'яті втрутитися в це питання і сприяти реабілітації Леонтія Остаповича Христового, борця за Українську Народну Республіку.

Олександр ІРКЛІВСЬКИЙ
Бориспіль

ОТАМАН ОМЕЛЯН ПАСІЧНИЙ

13 травня виповнюється 100 років від дня загибелі отамана.

Після смерті отамана антибільшовицького повстанського загону на Поорілії Петра Самарського-«Красіля» повстанці довірили керівництво загоном сотенному Омелянові Пасічному.

Омелян Петрович Пасічний – з роду селян с. Бабайківки Новомосковського повіту Катеринославської губернії (тепер Царичанського р-ну Дніпропетровської обл.). Народився 9 серпня 1887 р. в с. Котовці Новомосковського повіту. У батьків Омеляна – Петра Овратовича (1846 – 1918) та Наталії Євстратівни (1854 – 1936) було чимало дітей: Ганна (1874 – 1959), Параскева (1879 – 1955), Домнікія (1881 – 1916), Марія (1884 – 1967), Омелян (1887 – 1921), Порфирій (1893 – 1971), Андрій (1899 – 1982).

Омелян закінчив Новомосковську вчительську семінарію. Вчителював у Бабайківській і Березівській школах. У 1911 – 1914 рр. перебував під слідством за улаштування театру, очевидно українського, у с. Гупалівці. Був головою правління Березівського «Потребительського общества». Знали його і в Союзі кооперативів Новомосковського повіту. У 1914 р. одружився з Оленою Антонівною. Виховували трійку дівчат: Галину (4.01.1915), Марію (30.04.1916) та Ольгу (1920). До війська пішов восени 1915-го – ратником до 480-ї Катеринославської пішої дружини. У 1916 р. закінчив 4-місячні Одеські військові курси за 1-м розрядом, 12 листопада того ж року був зарахований молодшим офіцером у 409-й піхотний Новохоперський полк 103-ї піхотної дивізії.

У 1917 р. вибраний від полку членом дивізійного комітету. 30 квітня 1917 р. вже підпоручик – ад'ютант цього полку.

Невдовзі – молодший офіцер полкової навчальної команди. Брав участь у боях на Румунському фронті. Полк воював на узбережжі річки Серету. Десь неподалік розташовувався і 6-й Таурогенський полк, де служив земляк Петро Самарський, у повстанському загоні якого згодом Омелян Пасічний став сотенним.

30 липня 1917 р. пораненого Омеляна евакуювали до госпіталю. У грудні 1917 р. нагороджений орденом Св. Анни 3-го ступеня. У січні 1918 р. підпоручик Пасічний повернувся в рідне село. Знову вчителював у Бабайківці й Березівці. У 1920 р., у розпал протистояння повстанських загонів і червоного війська Омелян Пасічний очолив сотню в Бабайківському загоні отамана Петра Самарського-«Красіля», а на початку вересня 1920 р., після загибелі отамана, заступив його.

Отаман Пасічний мав дар красномовства, словом запалював людей до спротиву більшовицькій владі – й загін поповнювався новими бійцями. Отаман контролював місцевість навколо Царичанки, Бабайківки, Преображенки, Прядів-

ки, Магдалинівки, Дмухайлівки... Активно протидіяв загонам «по боротьбі з бандитизмом», загонам ЧК, ВОХР, продзагонам. Потім Омелян Пасічний разом з царичанським отаманом Кирилом Коцарем пішов на з'єднання з повстанським формуванням Федора Матвієнка, який біля повітового Новомосковська дошукував владі й навіть регулярному червоному війську. Загін (як друга сотня у формуванні Матвієнка) взяв участь у боях за Новомосковськ. Але сили були нерівні – біля повітового центру скопичилося чимало російського регулярного війська. Були тут і приїшли «сибіряки». Загін Пасічного розсіяли. Багато повстанців загинуло.

Отаман переховувався в Новомосковську в будинку своєї племінниці – вчительки Фросини Павлівни Пасічної, чоловік якої був членом повітового ревкому Новомосковська, а раніше керував бабайківським сільським партосередком і здобув у селі «авторитетне» прізвисько «Філя». Отаман сподівався, що поновить зв'язок з побратимами. Особлива надія була на небожа Миколу Павловича Пасічного – брата Фросини, бійця його загону. Він знав, де мешкає сестра. Та наміри отамана перекреслив «Філя» – господар домівки, колишній будиновець і комуніст із 1919 року.

Омеляна Пасічного заарештували 26 листопада 1920 року. Під час арешту в нього вилучили зброю: браунінг, гвинтівку і «лимонку».

За Омеляна взялася губернська ЧК в Катеринославі. Шансів на амністію не було: здобути прощення ціною зради побратимів він вважав неприпустимим.

Упродовж довгих місяців слідства в ЧК один за одним надходили листи-прохання про звільнення Омеляна Пасічного. Зверталися дружина отамана, майбутній письменник Іван Андріанович Багмут, Бабайківський комнезам (голова Кирпа і секретар Салкуцян), виконком та загальні збори с. Березівки. У зверненнях – перелік заслуг і чеснот Пасічного як шанованого вчителя і громадського діяча. Громада і місцева влада хотіли взяти земляка

на поруки. Слідство не зважило на численні прохання. «Трійка» Катеринославського губЧека у складі Трепалова, Леонюка, Іванова 12 травня 1921 р. засудила отамана до розстрілу. Розстріляли його вже наступного дня.

А загін Самарського-Пасічного знову відродився і під проводом отамана Афанасія Левенця продовжував повстанську звитягу до середини 1921 року.

У бабайківському роду Пасічних було багато вчителів – знаних і шанованих. Авторів прикро, що не вдалося з'ясувати подальшу долю дружини отамана – Олени та його дочок: Галини, Марії, Ольги. На момент розстрілу отамана вони мешкали в с. Березівці. Одночасно з арештом Омеляна Пасічного в листопаді 1920 р. його брат Андрій Пасічний, який брав участь у повстанському русі, назавжди покинув Бабайківщину. Із залишками Білої армії він відплив на пароплаві «Решид Паша» до Румунії. У 1922 р. подав заяву в Українську господарську академію в Подєбрадах, але дістав відмову. І все ж вищу освіту здобув...

Інженер А. Пасічний оселився в Чехії, у м. Костельці-над-Орлицею. Був членом Товариства українських інженерів у ЧСР. Єдиною відрадою від печалі на чужині була щемна втіха від співзвуччя назви річки Орлиці з назвою річки дитинства Орлі.

Під час «хрущовської відлиги» Андрій двічі приїздив в Україну до родини. Сина назвав Омеляном – на честь загиблого брата-отамана. Помер у 1982 році. Похований у м-ку Шумперку. Був відомим підприємцем і вченим у галузі свинарства. Публікував наукові доробки.

Племінниця отамана Фросина Павлівна в 1937 р. була засуджена до 8 р. концтаборів як дружина «ворога народу», а сам «ворог народу» «Філя» після арешту отамана Омеляна Пасічного зробив блискучу кар'єру в органах УТБ НКВД, яка обернулася розстрілом у 1937 році. Фросина Павлівна відбувала термін на Колими, страждаючи від розлуки з дітьми. Небїж отамана, Микола Павлович Пасічний, після розпуску Бабайківського загону був серед найбільшого оточення отамана Левченка, який призначив його командантом 3-го району Кобеляцького повіту. Микола Пасічний продовжував боротьбу проти радянської влади до 1923 року. Піддався на «амністію», але московська влада в 1929 р. засудила його до 10 років концтаборів. Рідний брат Омеляна Пасічного, Порфирій, у 1941 р., на самому початку війни, був мобілізований до війська. Всю війну пройшов техніком-інтендантом 1-го рангу при госпіталі ВГ 100/22.

Омеляна Пасічного досі не реабілітовано. А минуло вже 100 років від його загибелі.

Вічна пам'ять повстанцям – носіям козацької звитяги!

Руслан КАРПЕНКО

На світліні – Андрій Пасічний, повстанець, брат отамана.

вицький «суд» засудив до розстрілу, який потім замінили до 10 р. позбавлення волі. Смертельно хворого отамана Куреду відпустили помирати додому. Він помер від сухот 23 жовтня 1926 р., а за Андрієм і слід пропав. Історія тих часів трагічна.

Анастасія Костянтинівна Ілленко жила бідно, «була скритною». «Була дуже гарним травником, заготовляла лікарські рослини», – розповіла жінка, яка з нею працювала. Померла десь у 1979 р., у віці 75 років. Вічна їй пам'ять!

Катерина БУЗНИЦЬКА

АВІАТОР УНР

На території студмістечка КПІ є ціла алея видатних науковців: пам'ятники математикам, фізикам, хімікам. Усі науковці, які бодай трохи пожили в СРСР, неодмінно зображені з орденами і медалями, деякі в одностроїх РСЧА. Ну не могли ж науковці увічнитися без орденів чи без одностроїх!

От лише авіаконструктор Костянтина Калініна це не стосується – він у цивільному, без відзнак. На постаменті і його цитата, і регалії, і табличка про спонсорів, і напис про скульпторів... а те, що К. Калінін був командиром авіадивізіону Дієвої армії УНР, забули написати. Напевно, неважливо. Був би політруком – обов'язково відлили б у кашкеті та з погонами.

Павло ПОДОБЕД

ТРАВНЕВІ ЮВІЛЕЇ

2 травня 1886 р. народився Гнат СТЕФАНІВ, полковник УГА, учасник Першого зимового походу Армії УНР, лицар ордена Залізного хреста.

2 травня 1896 р. народився Юрко ВЛАДИКІН, сотник Армії УНР.

2 травня 1896 р. народився Борис ГЕЛИНИЧ, поручник Армії УНР, учитель, музикант.

5 травня 1891 р. народився Еміль (Омелько) ГЕМПЕЛЬ, підполковник Армії УНР, художник.

9 травня 1891 р. в Полтаві народився Василь ЗОГОЛЬ, помічник господаря Окремої кінної сотні Кордонного корпусу Армії УНР, випускник УГА в Подєбрадах.

9 травня 1921 р. загинув Кость ПЕСТУШКО (СТЕПОВИЙ-БЛАКИТНИЙ), отаман Степової дивізії, Головний отаман Холодного Яру.

9 травня 1966 р. народився Віктор МАТЮХІН-«КАЗАХ», борець 1-ї штурмової роти ДУК «Правий сектор», громадянин Казахстану. Загинув у с. Пісках Донецької області.

11 травня 1961 р. помер Андрій ПАЛІЙ, командир сотні УГА, референт допомоги родинам добровольців дивізії «Галичина», кооператор.

10 травня 2016 року загинув

Едуард САВІНОВ, командир взводу 36-го Окремого батальйону морської піхоти.

12 травня 1901 р. в родині вченого Івана ПУЛЮЮ народився

Олександр ПУЛЮЙ, січовий стрілець, хорунжий УГА та Армії УНР, винахідник. Учасник боїв проти поляків в обороні Львова. Як лейтенант Абверу напередодні війни з СРСР при 2-й німецькій армії створив добровільний український військовий відділ «Пума».

13 травня 2016 р. в зоні АТО обірвалося життя Руслана КОЖУШНОГО.

14 травня 1941 р. від московської руки загинув Ананій ВОЛИНЕЦЬ, отаман Вільного козацтва Гайсинщини, командир 61-го Окремого гайсинського пішого полку Армії УНР, Гайсинсько-Брацлавської бригади.

15 травня 1981 р. помер Тарас БОРОВЕЦЬ «БУЛЬБА», засновник і головнокомандувач УПА «Поліська Січ».

20 травня 1896 р. народився Олексій ЄЖІВ, козак Армії УНР, студент Високої господарської школи в Берліні.

20 травня 1896 р. народився Микола ІВАНЮК, січовий стрілець.

20 травня 1971 р. народився Валерій ОПАНАСЮК («Валера ТРИЗВУ»), козак Небесної Сотні, Герой України (з удостоєнням ордена «Золота Зірка»).

21 травня 1896 р. народився Іван ЛЕМІШКА, учасник Листопадового зриву в Коломиї, командир сотні 1-го ескадрону 8-ї бригади УГА, учасник всіх кампаній УГА й Армії УНР, випускник Карлового (Празького) університету, лікар дивізії 1-ї УД УНА.

21 травня 1896 р. народився Бо-

рис ШЕВЧЕНКО, командир 1-ї сотні Окремого кінного партизанського дивізіону ім. П. Болбочана, лицар Залізного хреста Армії УНР.

21 травня 1991 р. помер Микола ГАДЗЯЦЬКИЙ (ГАДЗЯТСЬКИЙ), сотник Армії УНР, випускник УГА в Подєбрадах, інженер-лісівник.

22 травня 1861 р. Тараса ШЕВЧЕНКА перепоховали на Чернечій горі біля Канева.

23 травня 1926 р. народився кулеметник дивізії «Галичина», згодом 1-ї дивізії УНА Леонід МУХА, син сотника 3-ї Залісної дивізії Армії УНР Юхима Мухи, член Історичного клубу «Холодний Яр», автор спогадів про Визвольну боротьбу.

23 травня 2016 р. загинув Віталій КРУТОФІСТ, релігійзнавець, сержант 21-го мотопіхотного батальйону «Сармат».

24 травня 1896 р. прийшов у світ Федір БЕЗДІЛЬ (БЖЕСЬКИЙ), стрілець Окремого загону Січових стрільців.

25 травня 1926 р. загинув Симон ПЕТЛЮРА, Головний отаман Армії УНР.

27 травня 1936 р. помер Ігор ЛОСЬКИЙ, учасник бою під Крутами, історик.

27 травня 1971 р. народився Сергій КАБАНОВ-«КАБАНЧИК», старший сапер-гранатометник 25-го ОМБ «Київська Русь» 54-ї ОМБр. Загинув наприкінці грудня 2016 року.

28 травня 1916 р. помер Іван ФРАНКО.

29 травня 1891 р. народився Леонід СТУПНИЦЬКИЙ-«ГОНЧАРЕНКО», підполковник Армії УНР, учасник Першого зимового походу Армії УНР, учасник Другого зимового походу УПА Юрка Тютюнника, начальник штабу УПА-Північ, генерал-хорунжий УПА (посмертно). Організатор Куреня ім. Холодного Яру.

31 травня 1896 р. народився Іван ПОДЮК, січовий стрілець, поручник УГА, лікар.

31 травня 2016 р. ворожа куля забрала від нас Василя ФІЦКАЛИНЦЯ-«БУКА» із Закарпаття, снайпера 53-ї ОМБр, батька трьох дітей.

На світліні – сотник Армії УНР Юрко Владикін.

ПАМ'ЯТНИК ОТАМАНУ СТЕПОВОМУ-БЛАКИТНОМУ

Роботи згідно з проектом, розробленим ТОВ «Кривбасбудсервіс», здійснили будівельники ТОВ «Будтехсервіс».

Урочисте відкриття – о 13:00 15 травня. Запрошуємо читачів «Незборимої нації» приєднатися до цієї знаменної події. Нагадаємо, що триває збір коштів на будівництво пам'ятника, й кожен, хто вважає своїм обов'язком вшанувати Костя Блакитного та його козацтва, може стати учасником меморіального проекту.

Долучитися можна шляхом переказу внесків на поточний рахунок ГО «Громадський клуб «Український час»»: п/р № UA35351005000026008878996198 у відділенні АТ «УКРСІББАНК» у місті Кривому Розі, МФО 351005, ідентифікаційний код 43502775, або на пов'язану з рахунком корпоративну платіжну картку: 5582 5920 7520 0189

Віддаймо належну шану тим, завдяки кому ми не забули про волю!

Володимир СТЕЦЮК, голова оргкомітету, член Історичного клубу «Холодний Яр»

На світліні – скульптор Олександр Канібор (старший) та творіння його рук.

Фото автора.

«СІМ РОКІВ ВІЙНИ»

Виставка «Сім років війни» художника, члена Історичного клубу «Холодний Яр» Дмитра Бур'яна відкрилася у Черкасах. Це понад 70 графічних портретів, десять скульптур та серія начерків «Армійські будні». Кожна робота митця – це доля Людини на війні, розповідь про її мужність, патріотизм, незламність духу. Перед глядачем постає галерея справжніх синів і дочок України, які стали на захист рідної землі або віддали своє життя на оltар свободи та територіальної незалежності Батьківщини. Серед зображених – Герої України, воїни, чимі іменами названі вулиці в багатьох населених пунктах області.

Портретний жанр робіт влучно індивідуалізує ім'я, долю, вчинок.

Точність ліній монохромних та поліхромних рисунків передає відвагу в боротьбі та незламну волю портретованих. Роботи Дмитра Бур'яна вирізняються емоційністю, вшановуючи героїзм патріотів.

ПАМ'ЯТІ ІВАНА ПИЛИПОВИЧА ЮЩУКА

Сумна звістка, як блискавка, приголомшила. Другий день сльози на очах...

Іван Пилипович Ющук уклав "Словник української мови VI століття" (Київ: Київський міжнародний університет, 2017. – 352 с.). Я, звичайно ж, навіть бувши "в заслання" (як я іноді жартую), не могла пропустити таку важливу подію й зустрілася з Іваном Пилиповичем у найближчий мій приїзд до столиці. "Я такий радий, що я вас побачив!" – були його вітальні слова, бо ми ж не бачилися ще від часів початку Майдану, коли й відбулася конференція про Велесову Книгу. Цей словник автор присвятив "пам'яті Предків, які століттями творили й свято берегли українську мову, передаючи її з покоління в покоління". Я попросила написати на словнику й кілька пам'ятних слів.

У цій праці Іван Ющук переконливо обґрунтував саме українську наукову думку щодо давності української мови. У переміну він пояснив, чому маємо всі підстави називати її не "протоукраїнською", а саме українською. А вже з'явилася вона не з незнацька, а впродовж багатьох століть формувалася вже як мова саме нашого українського народу, хоч й називався він ще по-різному (слов'янами, іменами племен, тобто полянами, древліанами, а далі вже – руссю, і лише потім – українцями).

У словнику зібрано понад 13 тисяч слів української мови слов'янського походження, які повністю або частково збігаються зі словами верхньолужицької (7,5 тис. слів), чеської (10,8 тис. слів), словенської (9,3 тис. слів), сербської й хорватської мов (10,2 тис. слів), території яких межують з Україною. Він вважав, що є всі підстави припускати, що наші предки вживали ці слова ще до розселення слов'ян у VI ст., як і в попередніх століттях, а не запозичили їх пізніше.

Професор І. П. Ющук обстоював думку про достовірність та автентичність Велесової Книги. Науковець не вдовольнився ідеологічними висновками імперських лінгвістів, він сам ініціював та організував дві Всеукраїнські наукові конференції на базі Київського міжнародного університету, про що видруковано наукові матеріали:

1. Велесова Книга – пам'ятка української культури: матеріали Всеукраїнська конференція "Велесова Книга – пам'ятка української культури" / Міністерство освіти і науки України; Київ: міжнародний університет. – Київ, 2005.

2. Велесова Книга – елемент культури українського народу: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції "Велесова Книга – елемент культури українського народу" (30 листопада 2013 р.) / Упор. І. П. Ющук. – Тернопіль: Мандрівець, 2013.

У резолюції наукової конференції, проведеної кафедрою слов'янської філології і загального мовознавства у 2013 р., зазначено: "Ми, учасники наукової конференції «Велесова книга – елемент культури українського народу», що відбулася 30 листопада 2013 року в Київському міжнародному університеті, прослухавши доповіді вітчизняних науковців про мовні аспекти Велесової книги, інформаційну наповненість, політологічний зміст, археологічне підтвердження, зіставлення історичних подій і т. ін., не визнаємо висновки офіційної історичної науки Радянського Союзу про фальшування Велесової книги і вважаємо за потрібне:

1. Звернутися до Національної академії наук України та Міністерства освіти і науки України з пропозицією скласти план вивчення та провести всебічне дослідження Велесової книги із залученням спеціалістів провідних університетів України з обов'язковим виконанням на цю тематику дипломних та аспірантських робіт.

2. Звернутися до провідних університетів слов'янських країн, насамперед Польщі, Чехії, Словаччини, Словенії, Сербії, та Хорватії, із запрошенням до вивчення спільної спадщини.

3. Звернутися до вчених, кафедр історії та слов'янознавства провідних університетів економічно розвинутих країн світу з пропозицією долучитися до вивчення витоків слов'янства та надати фінансову підтримку цим пошукам".

У своєму виступі на цій конференції Іван Пилипович зазначив: "Чомусь, коли мова заходить про Велесову Книгу, деякі люди, дотичні до науки, виявляють нетерпимість та роздратування... так, ніби йдеться про повалення якогось ненависного режиму". Він неодноразово публікував у різних українських виданнях та періодичній пресі свої висновки щодо Велесової Книги й закликав науковців досліджувати, бо: "У Велесовій Книзі є історичні, етнографічні, соціальні та інші дані, які підробити не можна і які ще треба ретельно дослідити". Це маємо пам'ятати і виконувати як його духовний Заповіт.

Хай Душа Ваша, Іване Пилиповичу, спочиває з миром на Луках Сварожих!

Галина ЛОЗКО

ЧЕРЕЗ "НОВУ ПОШТУ" МОЖНА ПРИДБАТИ

Видання Історичного клубу "Холодний Яр" можна придбати через "Нову пошту", переказавши кошти на картку Р. Ковалю у Приватбанку: 5168 7554 4667 0339.

Переславши гроші, просимо телефоном (або через електронну адресу kovalroman1@gmail.com) замовити книжки, вказавши куди і кому надсилати книжки.

Номери телефонів 067-726-30-36, 066-211-41-85. Ось ціни без вартості пересилки:

"Полковник Болбочан: спогади, свідчення, документи" – 300 грн.

[HTTP://NEZBORYMA-NACIYA.ORG.UA/](http://NEZBORYMA-NACIYA.ORG.UA/)

У редакції через "Укрпошту" можна придбати такі книги:

(ціну вказано, враховуючи вартість пересилки книг поштою):

"Полковник Болбочан: спогади, свідчення, документи" – 335 грн.

"Жінки у Визвольній війні: історії, біографії, спогади. 1917 – 1930" – 410 грн.

"Донбас: радість і біль. 2014 – 2020" – 210 грн.

"Житомирщина в боротьбі" Романа Ковалю – 315 грн.

"Батькам скажеш, що був чесний" Романа Ковалю – 315 грн.

"Здолати Росію" Романа Ковалю – 290 грн.

"Сумщина в боротьбі" Р. Ковалю, В. Моренця та Ю. Юзича – 275 грн.

"Яків Орел-Гальчевський: боротьба і філософія боротьби" Романа Ковалю – 110 грн.

"Подєбрідський полк" Армії УНР Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 1) – 325 грн.

"Подєбрідський полк" Армії УНР Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 2) – 175 грн.

"Подєбрідський полк" Армії УНР Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 3) – 275 грн.

"Отаман Зелений" Романа Ковалю – 135 грн.

"Крізь павутиння змосковщення" Романа Ковалю – 110 грн.

"Історія України-Русі" Миколи Аркаса (2-ге, краківське, видання) – 130 грн.

"Тиха війна Рената Польового" Романа Ковалю – 350 грн.

"Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею" Романа Ковалю – 525 грн.

Книги можна придбати, попередньо переказавши кошти електронним переказом на ім'я Р. М. Ковалю, вул. генерала Геннадія Воробйова (Курська), буд. 20, пом. 14, Київ, 03049.

"Незборима нація" – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України

МИКОЛА КОРОБКО

(17.01.1937, СОЧІ – 20.03.2021, КРИВИЙ РІГ)

Кривий Ріг попрощався з видатним і водночас надзвичайно скромним криворіжцем, роль і значення якого до кінця поки що не усвідомили його земляки.

Відійшов у засвіти Микола Іванович Коробко – людина, з якою асоціюється епоха набуття Україною державної незалежності та українського відродження, навколо якої трималися українськість, людяність, порядність, моральність і в громадському житті Кривого Рогу.

На великому історичному зламі Миколи Івановича Коробку судилося стати першим рухівським народним депутатом від Кривого Рогу у Верховній Раді України 1-го скликання.

Як член проукраїнського депутатського об'єднання "Народна Рада" у Верховній Раді України, він був одним із тих, хто ініціював ухвалення доленосних документів – Декларації про державний суверенітет України та Акта проголошення незалежності України, які стали наріжним каменем у фундаменті Української держави. Він був справді народним депутатом, який забезпечував безпосередній зв'язок між вищим законодавчим органом країни і простими виборцями Кривбасу, а не з місцевими можновладними кабінетами. Водночас ні царських палаців, ні казкових статків, як більшість його колишніх і новоспечених т. зв. колег по парламенту, за час свого депутатства не збуду-

вав і не накопичив, викликавши своєю надзвичайною порядністю та моральністю цілком природну повагу у своїх виборців і неабияку ворожість у можновладному таборі.

Один зі співазасновників Спілки офіцерів України, голова Всеукраїнської екологічної асоціації "Зелений світ", керівник Криворізького міського товариства "Просвіта" імені Тараса Шевченка, ГО "Криворізьке міське правозахисне товариство", діяльний учасник багатьох інших правозахисних, екологічних і культурно-просвітницьких організацій, зусиллями яких творилося українське гуманітарне поле, зіткане з правових, соціокультурних, екологічних і безпекових засад українського світу.

Як геолог за фахом, Микола Коробко був ініціатором створення в наймальовничіших, унікальних з природничого погляду куточках Кривбасу, який далеко не безпідставно вважається зоною екологічного лиха, украї необхідних природних заказників, зокрема таких, як ландшафтний заказник загальнодержавного значення Балка Північна Червона. За версією фахівців, 360 – 400 млн років тому в тому районі впав метеорит, утворивши величезний кратер, на місці якого власне й виникло таке унікальне явище, як Балка Північна Червона.

Як справжня оаза Кривбасу з червонокнижною рослинністю, рідкісними відслоненнями пісковиків зі скам'янілими рештками рослин, сланцевими та залізистими горизонтами продуктивної залізорудної товщі палеопротерозойського віку і скельними виходами, Балка Північна Червона взагалі потребувала постійної опіки та захисту, оскільки посягання на її територію з боку

нечистих на руку ділків і чиновників з метою розробки гранітів були постійними. Як свідчать найближчі соратники Миколи Івановича Коробка, Балка Північна Червона стала його лебединою піснею, адже кілька років тому в нерівній сутичці з місцевими, обласними і центральними органами влади, якими фактично було санкціоновано розробку кар'єру на території заказника, йому таки вдалося відстояти природну перлину Кривбасу. Але то була лише тимчасова перемога, адже останнім часом "наїзди" ділків і невігласів на заповідну балку знову відновилися. Десь у середині березня Микола Коробко одядав з колегами її територію. Як свідчать його друзі, "носився схилами балки, немов молодий олень", і навіть значно молодші товариші за ним не встигали. Був сповнений сил і енергії... І ось несподівана звістка про трагічний кінець.

Дочасна смерть людини такого масштабу є непоправною втратою для українського патріотичного середовища Криворіжжя і всього українства в цей надзвичайно непростий час відстоювання Україною свого суверенітету, територіальної цілісності і свого права на існування в українському форматі в борні з віковим ворогом української незалежності імперською Росією.

Енергія державницького чину, вагомий культурно-просвітницький і моральний спадок, який залишає по собі невтомний державотворець, громадський діяч, просвітник і великий моральний авторитет Микола Іванович Коробко, дають надію на те, що зусилля всього його життя, спрямовані на відродження української України, не будуть марними і його справу продовжать гідні спадкоємці.

Мир душі Твоїй, вірний Сину України, вічна пам'ять і шана! Щире співчуття родині.

Від імені активу ГО "Громадський клуб «Український час»" голова правління

Володимир СТЕЦЮК
Від імені Історичного клубу "Холодний Яр" та газети "Незборима нація" Роман КОВАЛЬ

БОГДАН ЧОРНОМАЗ

(9.02.1948, ТЕРНОПІЛЬЩИНА – 5.04.2021, М. УМАНЬ)

Після тяжкої тривалої хвороби пішов із життя колишній голова Секретаріату ОУН, кандидат історичних наук Богдан Черномаз.

Я знав Богдана багато років. Людина високої внутрішньої культури, без комплексів меншовартості, закоханий у свою родину та Україну.

Працелюб, яких мало. Останні роки здебільшого спілкувалися телефоном. Богдан мав намір видавати документи, публікувати статті й монографії про діяльність похідних груп ОУН у центрі і на Сході України. Жалкував, що через слабе здоров'я не може працювати в Архіві ОУН. Любив виступати перед студентами, пишався, що має змогу розповідати молоді про героїчне минуле українського народу.

Богдан Черномаз народився в с. Стегниківцях на Тернопільщині. Із 1966 р. жив в Умані. Брав участь у поширенні дисидентського самвидаву, роботі уманського дискусійного клубу з обговорення питань національної політики. 1972 року, за два дні до запланованого весілля з коханою дівчиною Тетяною Литвиненко, Богдана заарештували та засудили до 3 р. таборів суворого режиму, які він відбув до останнього дня (реабілітований у 1991 році). Шлюб із Тетяною Олександрівною взяв уже в ув'язненні. У пермських таборах мав добрі стосунки з українськими, литовськими, єврейськими в'язнями сумління.

У 1988 р. Черномази створили в Умані філію Української гелісінської спілки, згодом були в числі

ініціаторів створення Народного руху України, Української республіканської партії та осередку ОУН.

У 1996 р. заочно закінчив історичний факультет Львівського університету ім. Івана Франка, у 2005 р. захистив кандидатську дисертацію на тему "Національно-патріотичне підпілля Уманщини у Другій світовій війні (військово-політичний аспект)", працював доцентом кафедри історії України Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини.

У нього було багато планів і задумів. Яка важка втрата!

Від імені Проводу ОУН складало співчуття дружині Тетяні – вірній соратниці, родині та друзям.

Україна втратила великого Сина. Україна ніколи не забуде його!

Царство небесне, друже Богдане!

Богдан ЧЕРВАК
Київ

Редактор
Роман Коваль
Верстка
Анна Воловник
Коректор
Надія Овчарук

Інформаційне забезпечення
Микола Владзімірський,
Владислав Карпенко,
Люба Криворот

Технічний директор
Максим Селюкзкін

Адреса для листування
03049, Київ, вул. генерала
Геннадія Воробйова (Курська), буд. 20, пом. 14.
Тел./факс: 242-47-38
kvalroman1@gmail.com
Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати тексти.

Видання зареєстровано 28.12.1993 р. у Державному комітеті України у справах видавництва, поліграфії та книгорозповсюдження.

Серія КБ №325.
Наклад 1000 примірників.
Видруковано 26.04.2021 р.
ТОВ "Прес Корпорейшн Лімітед"
Номер замовлення 2010315

Засновник
Роман Миколайович
Коваль

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Її редактор Р. Коваль – дослідник Визвольної боротьби українців за свою державу ХХ ст. Ця газета – про долі УСС, вояків Галицької армії, Армії УНР, повстанських отаманів та їхніх козаків, Карпатську Січ, ОУН, УПА, вояків АТО, а також про кобзарів, письменників, нові книжки про Визвольну боротьбу.

Наш індекс – 33545.

Індекс 87415 – для передплатників Донецької та Луганської областей.